

Твій біль, твою любов, Тарасе, дозволь до серця прихилити

(до 205-ї річниці від дня народження та
158-ї річниці з дня смерті Тараса Шевченка
(9 березня 1814 – 10 березня 1861))

*Український поет, художник, громадський діяч,
просвітник, основоположник нової української
літератури, що втілює у поетичній формі норми
народно розмовної мови, котрі стали основою для
створення української літературної мови*

Великий український письменник Тарас Шевченко народився в невеличкому селі Моринці, що на Черкащині у 1814 році в бідній селянській родині. Сім'я Шевченків була кріпаками у великого магната та сенатора В. Енгельгардта.

Крім маленького Тараса в сім'ї Григорія Шевченка було ще два брата та чотири сестри. Але дітлахи цієї великої родини дуже швидко осиротіли. Тарасу було всього дев'ять років, коли померла його мати, а в дванадцять років у майбутнього поета помер і батько.

Дитинство Т.Г.Шевченко

Дитинство юного Тараса пройшло у селах Моринці та Кирилівка. З самого раннього дитинства у майбутнього письменника була велика жага до малювання. Свій малярський талант він залишав повсюди, де тільки було можна – і на стінах, і на дверях, і на воротах. Спочатку Тарас Шевченко для своїх малюнків використовував вугілля, потім крейду, а коли, навчаючись у школі, зміг придбати папір та олівець, то пристрасть до малювання ще більше зросла.

У восьмирічному віці хлопчик, щоб навчитися грамоті, поступає на навчання до місцевого вчителя-дяка. Але шкільне навчання дитині було не до вподоби, і він тікає в село Лисянку, а потім в Тарасівню до дяка-маляра, сподіваючись пізнати всі таємниці малярства. Але дяк не визнав талант до малювання у юного Шевченка, визнавши його не здатним до цього мистецтва.

Юність Тараса

В свої неповні шістьнадцять років юнак потрапляє на службу до поміщика Енгельгардта в ролі кухарчука, а згодом і козачка. Але на відміну від дяка, поміщик помічає пристрасть Тараса до малювання і вирішує віддати свого кріпака на навчання до Віленського університету. У Вільні Тарас Шевченко на протязі півтора року навчався у знаменитого портретиста Яна Рустема.

Переїжджаючи до Санкт-Петербургу, поміщик бере з собою і Тараса та направляє його на навчання цехового майстра В.Ширяєва. Нарешті доля посміхнулася Тарасу Шевченку, і він не тільки почав займатися цікавою справою, відвідувати Ермітаж та змальовувати статуї в Літньому саду, а й познайомився з такими видатними діячами, як К.Брюллов та В.Жуковський.

Творчі роки поета та художника Т.Г.Шевченко

Коли Шевченкові біло двадцять чотири роки, його друзі вирішили подарувати талановитому митцю волю та викупити його з кріпацтва. Одержавши кошти від продажу своєї картини, К.Брюлов віддає їх Енгельгарду, і Тарас Шевченко отримує свободу.

Після одержання свободи Шевченко з завзяттям береться за вивчення наук та вступає до Петербурзької академії мистецтва. В цей час, також за сприянням друзів, Т.Г.Шевченко видає в світ свою першу книгу віршів під назвою «Кобзар». Вихід цього збірника став справжнім вибухом. Поезія Шевченка зачаровувала своєю виразністю, простотою, вона зароджувала натхнення та пробуджувала прагнення до волі, виховувала патріотизм та національну гідність.

І якщо людське суспільство було у захваті від талановитого митця, то для царського уряду Шевченко ніс небезпеку. Йому заборонили писати і малювати та на довгих десять років заслали у солдати.

Тарас Григорович Шевченко прожив дуже мало - лише 47 років. З них 34 роки провів у неволі: 24 роки - під ярмом кріпацтва і понад 10 років - у найжорсткіших умовах заслання. А решту - 13 "вільних" років перебував під невсипущим наглядом жандармів.

Оглядаючи прожите життя, сповнене страшною негоди і злиднів, він з болем говорив: "Скільки лет потерянных., сколько цветов увядших!"

Але незважаючи на короткий життєвий шлях, Тарас Шевченко вніс великий вклад в розвиток національної літератури та мистецтва. За роки свого життя митець написав велику кількість різних творів, він є автором понад тисячі художніх робіт, пейзажів, портретів.

Особливе місце серед видань автора посідає його книжка «Буквар», яку він написав для дітей бідних верств населення. Ця читанка стала першою демократичною книжкою в Україні та продавалася лише за три копійки, що її мали змогу купити найбідніші.

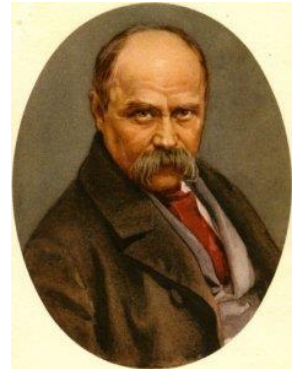
Літературний та художній доробок Тараса Шевченка величезний. Серед його творів поеми («Гайдамаки», «Сон», «Катерина» та ін.), балади («Причинна»), повісті («Княгиня», «Музикант»), збірки віршів («Кобзар», «Три літа», «У казематі»). Він створив близько 1000 картин, здебільшого пейзажі, портрети, жанрові малюнки.

У 1861 році 10 травня Т.Г.Шевченка не стало. Його було поховано в Петербурзі на Смоленському кладовищі. Але згодом поета перепоховали там, де він сам заповів. Зараз могила видатного українського поета, письменника та творчої людини знаходиться над Дніпром біля Канева.

Твори Тараса Григоровича перекладені на багато мов світу, а пам'ятники Кобзареві стоять у багатьох країнах світу

Вшануння пам'яті

Найбільшим меморіальним комплексом, присвяченим Кобзареві, є Шевченківський національний заповідник на місці поховання поета на Тарасовій горі в Каневі. У Києві діє Національний музей Тараса Шевченка. Хоча Кобзар ніколи не бував на Коломийщині, та його ім'я в нашому краю увічнене вісімнадцятьма пам'ятниками (3 в місті Коломия, 14 в Коломийському районі) – с. Верхній Вербіж, с.Виноград, с. Воскресинці, с. Грабич, с. Джурків, с. Ковалівка,

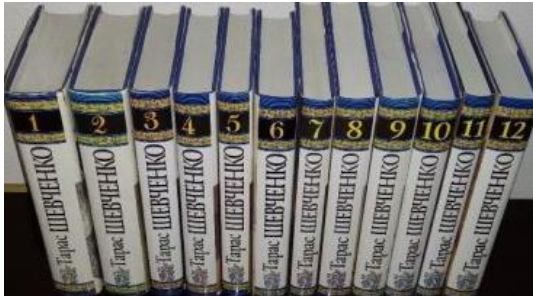

с.Коршів, с. Лісний Хлібичин, с. Марківка, с. Нижній Вербіж, смт. Отинія, смт. Печеніжин, С. Рунгури, с. Сопів, с. Шепарівці.

У галузі літератури щорічно присвоюють Шевченківську премію – одну з найпрестижніших відзнак України.

Портрет Тараса Шевченка зображено на банкноті номіналом 100 гривень та на золотій пам'ятній монеті номіналом 200 гривень.

Список літератури

1. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів [Текст]: У 12 т. / редкол. М. Г. Жулинський (голова) та ін. — Київ: Наукова думка, 2001 – 2014

Т. 1. Поезія 1837-1847 .–2001.–784 с.

Т. 2. Поезія 1847-1861. – 2001. – 784 с.: портр.

Т. 3. Драматичні твори. Повісті.- 2003.–592 с: портр.

Т. 4. Повісті. – 2003. – 600 с: портр.

Т. 5. Щоденник. Автобіографія. Статті. Археологічні нотатки. «Букварь южнорусский». Записи народної творчості. –2003.– 496 с: портр.

Т. 6. Листи. Дарчі та власницькі написи. Документи, складені Т. Шевченком або за його участю. – 2003. – 632 с: портр.

Т. 7. Мистецька спадщина. Живопис і графіка 1830-1843 рр. – 2005. – 504 с.

Т.8. Мистецька спадщина. Живопис і графіка 1843– 1847 рр. –2013. – 583 с.

Т.9. Мистецька спадщина. Живопис і графіка 1847–1850 рр. – 2013. – 541 с.

Т.10. Мистецька спадщина. Живопис, графіка і скульптура 1851–1857 рр. – 2014. – 558 с.

Т.11. Мистецька спадщина. Живопис і графіка 1857-1861 р.– 2014. – 400 с.

Т.12. Літопис життя і творчості Т. Шевченка. Документи, покажчики. – 2014. – 542 с.

2. Шевченко Т. Більша книжка [Текст]: літературно-художнє видання / Т. Шевченко. – Київ: ТОВ КЛЮ, 2013. – 720 с.:іл.

3. Шевченко Т. Гайдамаки [Текст]: поема. – Київ: Дніпро, 1988. – 100 с.

4. Шевченко Т. Кобзар [Текст] / Т. Шевченко. – Київ: Наукова думка, 1997. – 368 с.

5. Шевченко Т. Кобзар [Текст]: 5-е вид., повн. / Т. Шевченко. – Переяслав-Хмельницький: Кобь, 2005. – 163 с.

6. Шевченко Т. Кобзар [Текст] : поезії / Т. Шевченко. – Львів: Каменяр, 2011. – 915 с.

7. Шевченко Т. Мала книжка («захаявна») [Текст]: розшифровка факсимільного відтворення Н. Лисенко / Т.Шевченко. – Київ: Веселка, 2014. – 951 с.

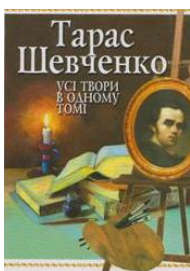
8. Шевченко Т. Мені тринадцятий минало [Текст]: вибрані поезії / Т.Шевченко. – Київ: Веселка, 1994. – 158 с.

9. Шевченко Т. Мистецька спадщина [Альбом]: науково-популярне видання / Т. Шевченко. – Київ: Мистецтво, 2013. – 352 с.

10. Шевченко Т. Три літа [Текст] / Т. Шевченко; Упоряд. С. Гальченка. – К: Либідь, 2013. – 367 с.

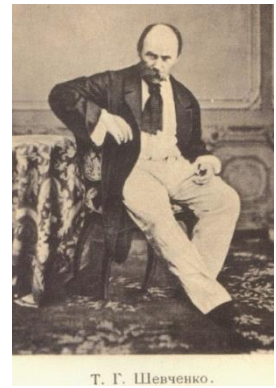
11. Шевченко Т. Усі твори в одному томі [Текст] / Київ: Ірпінь: ВТФ Перун, 2007. – 824 с.

12. Шевченкова криниця [Текст]: збірник афоризмів із творів Т. Шевченка / упоряд. В. Дорошенко, Т. Майданович. – Київ: Криниця, 2003. – 288 с.

13. Шевченко Т. Документальний фільм- трилогія [Диск] / Т. Шевченко. – [б.в.]: [б.р.] .– Диск.

14. Тарас Шевченко [Текст]: життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях. –Київ: Наукова думка, 1991. – 335 с.

Т. Г. Шевченко.

Статті з періодичних видань

15. Андрусyak М. З-під крила Тарасового слова: [до річниці від дня народження Т. Шевченка] / Михайло Андрусyak // Галичина. – 2016. – 3 берез. – С. 10-11.

16. Андрусyak М. Тарасове «не однаково мені» і Майдан: [Шевченко і Україна] / Михайло Андрусyak // Галичина. – 2014. – 13 берез. – С.15.

17. Денисенко С.І. Ім'я, освячене любов'ю: [Шевченко-художник] / С.І. Денисенко // Все для вчителя. – 2011. – № 25-27. – С.29-32.

18. Єрчик О. В. Шевченкові музи: [жінки в житті Шевченка] О.В. Єрчик // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2015. – № 6.– С.18-23.

19. Захарук О. Шевченко-музикант: [любов до пісні] / Оксана Захарчук // Дзвін. –2012. – № 3. – С.114-117.

20. Мати, мачуха і сестри... : [факти з життя Тараса Шевченка] // Пенсійний кур'єр. – 2017. – 10 берез. – С.10.

21. Мікус Л. Тарас Шевченко. Художник з душею поета / Л. Мікус, С. Федорова // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2015. – № 6.– С.13-17.

22. Нагірний В. Шевченко і Коломия : [історичні паралелі] / Василь Нагірний // Коломийські вісти. – 2014. – 13 берез. – С.7.

23. Парипа П. Як купували Тарасові волю: [викуп Шевченка з кріпацтва] / Петро Парипа // Галичина. – 2014. – 23 січ. – С.16.

24. Страшна Л. Т. Г. Шевченко про освіту й виховання / Л. Страшна // Виховна робота в школі. – 2016. – № 9. – С.39-43.

25. Тарасові верби: [легенда про Т. Шевченка] // Шкільна бібліотека. – 2013. – № 13-14. – С.2.

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф